

Beslut

**efter kvalitetsgranskning i ämnet slöjd i grundskolans
högstadium vid Gläntanskolan i Helsingborgs kommun**

Inledning

Skolinspektionen har med stöd av 26 kap. 19 och 20 §§ skollagen (2010:800) genomfört en tematisk kvalitetsgranskning vid Gläntanskolan. Syftet med denna tematiska kvalitetsgranskning är att granska vissa kvalitetsaspekter i ämnet slöjd i grundskolans högstadium.

Skolinspektionen gör en samlad bedömning utifrån de kvalitetskriterier som tagits fram för granskningen. Skolinspektionen bedömer verksamhetens kvalitet i tre nivåer: hög kvalitet, hög kvalitet i flera delar och låg kvalitet. Om Skolinspektionen bedömer att ett utvecklingsarbete behövs för att höja verksamhetens kvalitet inom någon frågeställning anges ett eller flera utvecklingsområden. En skriftlig redovisning av åtgärder begärs då av huvudmannen.

Beslut

Skolinspektionen bedömer att framtagna kvalitetskriterier uppfylls vid Gläntanskolan i följande utsträckning:

I vilken utsträckning får eleverna en slöjdundervisning som främjar deras möjligheter att arbeta med processen i fokus?

Eleverna får i hög utsträckning en slöjdundervisning som främjar deras möjligheter att arbeta med processen i fokus.

Skolinspektionen har inte identifierat något utvecklingsområde inom frågeställningen.

I vilken utsträckning ges elever möjlighet att utveckla kunskaper om hållbar utveckling?

Eleverna ges i hög utsträckning möjlighet att utveckla kunskaper om hållbar utveckling.

Skolinspektionen har inte identifierat något utvecklingsområde inom frågeställningen.

I vilken utsträckning omfattas slöjdämnet av ett jämställdhetsperspektiv?

Slöjdämnet omfattas i flera delar av ett jämställdhetsperspektiv.

Ett utvecklingsarbete behöver inledas inom följande område:

- Reflektera och diskutera löpande olika frågor kring jämställdhet med eleverna.

Uppföljning

Huvudmannen ska **senast den 9 december 2026** redovisa till Skolinspektionen vilka åtgärder som vidtagits utifrån de identifierade utvecklingsområdena. Som stöd för redovisningen bör bifogat formulär användas.

Redogörelsen skickas via e-post, till skolinspektionen.stockholm@skolinspektionen.se eller med post till Skolinspektionen Postadress: Box 23069, 104 35 Stockholm. Hänvisa till Skolinspektionens diarienummer för granskningen (dnr 2025:12662) i de handlingar som sänds in.

Skolinspektionens bedömningar

Nedan framgår vad som ligger till grund för Skolinspektionens bedömning inom respektive frågeställning.

I vilken utsträckning får eleverna en slöjdundervisning som främjar deras möjligheter att arbeta med processen i fokus?

Inom denna frågeställning granskas om eleverna får ett aktivt lärarstöd genom hela arbetsprocessen som ger dem möjligheter att utveckla idéer samt utveckla och använda strategier. Vidare granskas om undervisningen är stimulerande, motiverande och utmanande samt om eleverna löpande och tillsammans med läraren får möjlighet till reflektion över process och resultat.

Skolinspektionen bedömer följande: Eleverna får i hög utsträckning en slöjdundervisning som främjar deras möjligheter att arbeta med processen i fokus.

Nedan följer Skolinspektionens motivering till bedömningen utifrån vad som framkommit i intervjuer med rektorn, lärare och elever, lektionsobservationer av slöjdundervisningen samt inkommen dokumentation från huvudmannen.

Processinriktat lärarstöd

Granskningen visar att lärarstödet i slöjdundervisningen är processinriktat och sker genom dialog i form av formativ respons.

Lärarstödet är utformat så att eleverna kan utveckla idéer och använda olika strategier för att lösa en uppgift. Av intervjuer med elever och lärare framgår att lärarna vid introduktion av ett nytt gemensamt arbetsområde har en genomgång och ger instruktioner, arbetsbeskrivningar liksom inspiration till elever. En lärare berättar om arbetet med en luvtröja, där eleverna själva får komma med idéer på hur tröjan ska se ut bland annat genom att titta på internet och diskutera i gruppen hur modet ser ut idag. Därefter gör eleven en planering för arbetet som de diskuterar med läraren och sedan beställer läraren material av rätt mängd och färg. Eleverna berättar att de i båda materialinriktningarna får ta fram egna idéer utifrån bland annat bilder och exempel på föremål som lärare visar. Såväl lärare som elever beskriver vidare att elever under arbetsprocessen får stöd i att pröva och ompröva olika tillvägagångssätt för att lösa en uppgift på. En lärare berättar att vissa elevers dynor i tyg blivit lite ojämna i kanten och

att läraren då diskuterar med elever varför det blivit så och hur de kan pröva ett annat sätt för att justera och förbättra arbetet, till exempel genom att lägga till en ram runt om dynan.

Lärarna ger eleverna löpande stöd och återkoppling under pågående arbetsprocess. Både lärarna och eleverna berättar att lärarna under arbetsprocessen visar och instruerar hur eleverna kan lösa olika problem och att de är noga med att låta eleverna utföra momenten och inte ta över uppgiften. Detta bekräftades i en av Skolinspektionens lektionsobservationer då en elev frågade läraren om hen raspade på rätt sätt. Läraren förklarade att eleven skulle arbeta lite mer sidledes vilket eleven provade och läraren bekräftade sedan att eleven gjorde rätt. I en annan observation visade läraren en elev tekniken för att stoppa en dyna med vadd. Eleven fick sedan själv testa medan läraren stod kvar och gav återkoppling. Vidare framgår av samtliga intervjuer att eleverna får stöd i arbetet genom lärarnas instruktioner som finns i salarna, något som lärare utarbetat bland annat med utgångspunkt ur elevernas språkliga behov. Läraren i materialinriktningen textil berättar att hen har vikkväggar med instruktioner steg för steg i både texter och bilder samt konkreta exempel på vad eleverna ska tillverka. Liknande instruktioner finns enligt lärare och elever även i materialinriktningen trä och metall. Vidare beskriver både lärarna och eleverna att lärarna ger eleverna löpande återkoppling genom att ha en dialog under arbetsprocessen med eleverna om hur de tänker, vilka verktyg de ska använda och om vad nästa steg är. Enligt eleverna berättar lärarna vad de gör bra och vad de kan utveckla, exempelvis att de slipat noggrant eller behöver slipa ännu mer.

Utmanande undervisning

Granskningen visar att undervisningen är motiverande och utmanande samt att arbetsformerna varierar.

Undervisningen är utformad så att eleverna oavsett kunskapsnivå stimuleras till utveckling. Lärarna berättar att eleverna som utgångspunkt får samma typ av uppgift men att de kan välja att utföra den med olika svårighetsgrad. Elever ger som exempel att de kan lägga till detaljer så som fickor till luvtröjan för högre svårighetsgrad eller att de kan välja att sammanfoga träbitar till en låda med olika tekniker och svårighetsgrad. En lärare berättar att lärarna anpassar efter elevers förkunskaper och att det exempelvis kan handla om hur mycket läraren visar en elev och hur många motfrågor eleven får eller inte får. Enligt lärarna får eleverna i årskurs 8 och 9 också påverka sitt arbete mer och ta mer eget ansvar i arbetsprocessen eftersom de lärt sig mer. Vidare beskriver lärarna att de har höga förväntningar på elever och visar det genom att uppmuntra elever att våga prova saker och säga till dem att de kan mer än de tror. Även eleverna berättar att lärarna har höga förväntningar på dem oavsett kön eller

bakgrund och att lärarna visar det, bland annat genom att förvänta sig att eleverna ska ta ansvar och arbeta mer självständigt ju äldre de blir.

Arbetsformerna varierar så att eleverna får dela erfarenheter med varandra och på så sätt utveckla lärandet. Lärare beskriver att även om eleverna mest arbetar självständigt, så förekommer styrda arbeten i grupp och lärarna uppmuntrar eleverna att ta hjälp av varandra. Även eleverna berättar att de ibland samarbetar och hjälper varandra. Detta bekräftades i Skolinspektionens lektionsobservationer där en elev i en lektionsobservation uttryckte osäkerhet inför att använda figursågen. Med stöd av läraren och en annan elev som visade och hjälpte till, så vågade eleven till slut pröva. I en annan lektionsobservation i materialinriktningen textil så arbetade eleverna i grupper för att reflektera tillsammans kring bland annat hållbarhetsfrågor. Lärarna berättar att de ibland samlar eleverna i en gemensam genomgång under lektionen för att visa eller förklara något. Det kan vara en viss teknik i inriktningen trä och metall eller skillnader mellan rätt och fel i sömsmån på en bit tyg i inriktningen textil, så att eleverna gemensamt får dela erfarenheter och reflektera kring det. Lärare och elever uppger också att det finns tillfällen då elever skapar saker gemensamt med andra elever. Exempelvis fick elever bidra med att skapa en bokstav till en vimpel till sommaravslutningen.

Reflektion över process och resultat

Granskningen visar att undervisningen innehåller moment där eleverna löpande reflekterar över arbetsprocess och resultat tillsammans med lärarna.

Lärare ställer löpande frågor till eleverna och låter dem reflektera över och utvärdera sitt arbete. Såväl lärare som elever uppger i intervju att lärarna kontinuerligt ställer reflekterande frågor under arbetsprocessen, exempelvis om hur det går och hur eleverna tänker. En elev berättar att eleven exempelvis kan få reflektera över vilket verktyg hen använt och varför. Av lärarintervjun framgår också att lärare kan göra en gemensam reflektion med eleverna, exempelvis hur en viss teknik bäst ska genomföras. Lärare och elever uppger att en del elever under arbetets gång skriver en skriftlig utvärdering som underlag till slututvärderingen, men att det inte är obligatoriskt. Det är däremot den skriftliga slututvärderingen som enligt eleverna innehåller reflektion kring arbetsgången, vilka verktyg och material som använts, vad eleven gjorde bra och kunde gjort bättre. Lärarna uppger att de läser denna och ger återkoppling individuellt, exempelvis på sådant eleven borde ha tänkt på. Vidare berättar både lärare och elever att lärarna brukar ge återkoppling till elever när de är färdiga med ett föremål. Då tittar lärarna på föremålet innan eleven lämnar in det och läraren och eleven samtalar kort om arbetet. Elever berättar att lärare i

båda materialinriktningar brukar se över det färdiga föremålet som eleven tillverkat och fråga eleven vad hen gjort bra och vad som kan förbättras.

Skolinspektionen har inte identifierat något utvecklingsområde inom frågeställningen.

I vilken utsträckning ges elever möjlighet att utveckla kunskaper om hållbar utveckling?

Inom denna frågeställning granskas i vilken utsträckning undervisningens innehåll bidrar till att eleverna utvecklar kunskaper om material och metoder utifrån ett hållbarhetsperspektiv. Vidare granskas om undervisningen utformas så att eleverna får möjlighet att reflektera kring hur det egna arbetet påverkar miljön och hur de kan använda olika metoder för resurshushållning.

Skolinspektionen bedömer följande: Eleverna ges i hög utsträckning möjlighet att utveckla kunskaper om hållbar utveckling.

Nedan följer Skolinspektionens motivering till bedömningen utifrån vad som framkommit i intervjuer med rektorn, lärare och elever, lektionsobservationer av slöjdundervisningen samt inkommen dokumentation från huvudmannen.

Material- och metodkunskap utifrån hållbar utveckling

Granskningen visar att undervisningen ger eleverna fördjupad förståelse och kunskap om olika material och slöjdmetoder utifrån ett hållbarhetsperspektiv.

Av lärar- och elevintervjun framgår att eleverna får fördjupa sina kunskaper av olika materials egenskaper och ursprung utifrån perspektivet hållbarhet. Läraren i materialinriktningen textil uppger att hen löpande samtalar med eleverna om miljö och hållbarhet och att det är en del av undervisningen. Detta är något som även bekräftas i elevintervjuer och elever berättar att läraren exempelvis undervisar om naturmaterial och om syntetiska material. Läraren berättar att det är naturligt att samtala med eleverna om materials egenskaper och hur material tillverkas när eleverna arbetar med olika typer av föremål. Läraren berättar att hen exempelvis lyft materialen lin, bomull eller syntetiska material ur ett miljöperspektiv. Läraren undervisar också om textil- och modeindustrin och om arbetsvillkor där. Läraren i materialinriktningen trä och metall ger exempel på att hen undervisar om materialet furu kopplat till materialets egenskaper, ursprung och påverkan på klimatet. Ibland har läraren även

diskuterat tropiska trämaterial med eleverna utifrån ett hållbarhetsperspektiv. Läraren uppger att det finns en låda i klassrummet med olika träslag så som poppel och lind och att läraren ibland pratar med eleverna om olika materials egenskaper. Elever bekräftar i intervju att läraren exempelvis undervisat om materialet furu kopplat till miljöfrågor samt diskuterat att det är viktigt att inte hugga ner sällsynta träd.

Undervisningen ger eleverna möjlighet att få kunskaper om olika slöjdmeter som bidrar till slöjdprodukter som är användbara, välgjorda eller håller länge. Lärarna beskriver att de samtalar med eleverna om vikten av att framställa föremål som är användbara och hållbara och att de uppmuntrar elever att vara noggranna i sitt arbete. Det kan enligt lärare handla om att plugga på ett bra sätt istället för att limma vilket blir mer hållbart eller att välja rätt sömmar och tråd för att produkter ska bli hållbara. Vid en av Skolinspektionens lektionsobservationer instruerar läraren en elev att klippa noga för att knytbanden till en dyna ska bli bra och de samtalar om vikten av att vara noggrann. Elever uppger i intervju att lärare lyfter fram olika metoder för tillverkning av hållbara produkter, exempelvis att de ska slipa noga så att det inte bildas sprickor. Elever beskriver att de får tillverka användbara och hållbara föremål så som en necessär, pall eller kläder.

Reflektion och val under arbetsprocessen utifrån ett hållbarhetsperspektiv

Granskningen visar att eleverna får reflektera över olika val utifrån ett hållbarhetsperspektiv.

Undervisningen ger eleverna möjlighet till reflektion över hur det egna arbetet kan påverka miljön. Lärarna beskriver i intervju att resurshushållning är en del av undervisningen och att de pratar med eleverna om att använda resurser på ett sparsamt sätt och att återbruka material. Exempelvis arbetar läraren i materialinriktningen textil med återbruksprojekt i lappteknik med jeans, där eleverna återanvänder gamla jeans till något som är nytt och hållbart. Lärare uppger att de även ger konkreta tips till eleverna under arbetsprocessen för att spara material, till exempel hur eleverna ska lägga ut mallar och klippa i tyget eller såga en bräda för att inte slösa på material. En lärare i materialinriktningen trä och metall berättar att om elever inte vill ta med sig föremål hem, så som solstolar som de tillverkar, så får de skruva isär dem så att de kan återanvända materialet. I Skolinspektionens lektionsobservation i materialinriktningen textil, fick eleverna reflektera i grupp utifrån frågor som exempelvis hur jeanstillverkning påverkar miljön. Därutöver uppger lärarna att eleverna i slututvärderingen får frågor om vilken klimatpåverkan föremålet kan ha. I Skolinspektionens lektionsobservation i

materialinriktningen trä och metall skrev en elev en utvärdering och diskuterade då med läraren vilka sorters träslag som hen använt i arbetet. Både rektorn och elever beskriver i intervju att lärarna arbetar för att hushålla med resurser och samtalar med elever kring det, exempelvis genom att eleverna kan välja att använda spillbitar i sitt arbete. En elev berättar att hen skulle tillverka en dyna i lappteknik med spillmaterial. Eleven valde dock att även ta annat tyg, så det blev hälften spillmaterial och hälften annat. Därutöver berättar elever att det som de lärt sig på slöjden är användbart i det vardagliga livet, exempelvis att laga tröjor och gosedjur som gått sönder eller att tänka på att inte använda mer material än det som behövs.

Skolinspektionen har inte identifierat något utvecklingsområde inom frågeställningen.

I vilken utsträckning omfattas slöjdämnet av ett jämställdhetsperspektiv?

Inom denna frågeställning granskas i vilken utsträckning rektorn organiserar skolans jämställdhetsarbete kopplat till slöjdämnet. Vidare omfattar granskningen lärarnas arbete med jämställdhet i slöjdundervisningen.

Skolinspektionen bedömer följande: Slöjdämnet omfattas i flera delar av ett jämställdhetsperspektiv.

Nedan följer Skolinspektionens motivering till bedömningen utifrån vad som framkommit i intervjuer med rektorn, lärare och elever, lektionsobservationer av slöjdundervisningen samt inkommen dokumentation från huvudmannen.

Skolans jämställdhetsarbete för slöjdämnet

Granskningen visar att rektorn organiserar slöjdämnet så att elever oavsett kön möts och arbetar tillsammans.

Rektorn ser till att flickor och pojkar möts i slöjdundervisningen. Av intervju med rektorn och lärare liksom av inkommen dokumentation från huvudmannen framgår att eleverna i årskurs 7 får prova på båda slöjdiriktningar växelvis varannan vecka och att grupper är könsblandade. Inför årskurs 8 får eleverna göra ett val av materialinriktning, vilket enligt rektorn bland annat beror på att de vill träna eleverna att göra självständiga val och skapa större motivation hos eleverna. Lärarna berättar att de själva och mentorerna samtalar med eleverna inför valet och berättar om respektive inriktning och vilka uppgifter som genomförs där. Eleverna uppmanas att göra ett val genom att utgå från sig själva, sina intressen och inte vad kompisarna väljer och enligt lärarna gör elever ett medvetet val. Förra läsåret fick dock eleverna göra om valet då grupperna blev snedfördelade utifrån ett könsperspektiv och lärarna uppger att de då återigen samtalade med eleverna om att göra ett självständigt val utifrån egen motivation. Av intervju med rektorn och lärare framgår att eleverna även vid andra tillfällen kan få möjlighet att göra omval, om de vill ändra materialinriktning, förutsatt att det fungerar utifrån gruppernas sammansättning. Lärare beskriver att flickor och pojkar är i samma grupper och samarbetar med varandra liksom att alla elever oavsett kön får möjlighet att prova olika material så som metall, textil och trä. Lärarna ger även exempel på att elever får kombinera olika material så som tyg och trä vid tillverkning av en pall i trä med dyna i textil.

Jämställdhetsperspektiv i undervisningen

Granskningen visar att lärarna i begränsad utsträckning lyfter föreställningar och normer om kvinnligt och manligt med eleverna.

Lärarna synliggör och samtalar till viss del med eleverna om olika föreställningar om kvinnligt och manligt. Lärare beskriver att de samtalar med eleverna om könsnormer främst vid uppkomna situationer, till exempel om pojkar uttrycker att de inte vill göra något de tycker är typiskt kvinnligt. Läraren pratar då med eleverna om jämställdhet och vikten av att hjälpa varandra oavsett kön. En lärare i materialinriktningen textil beskriver att hen väljer exempel i undervisningen på ett medvetet sätt för att bredda elevernas perspektiv av kvinnligt och manligt, så som genom att lyfta fram manliga modedesigners. Därutöver uppger lärare att de samtalar med eleverna om olika yrken och framtida val. Exempelvis lyfter lärare fram att både flickor och pojkar kan ha nytta av det som de har lärt sig i slöjdundervisningen, inom yrken som hantverkare, läkare eller arkitekt. I övrigt kan lärare ge få konkreta exempel på hur de i undervisningen synliggör och motverkar traditionella könsmönster för eleverna. Elever beskriver i intervju att de har inte heller uppfattat att lärarna pratat med dem om jämställdhetsfrågor. Däremot beskriver både rektorn, lärare och elever att lärarna bemöter flickor och pojkar likvärdigt och att pojkar och flickor har samma förutsättningar i slöjdundervisningen. Enligt lärare och elever uppmuntrar lärarna såväl flickor som pojkar att prova olika material och olika metoder. Elever berättar att det inte finns något verktyg eller material som är speciellt för flickor eller pojkar utan att alla kan använda allt och att lärarna utmanar dem att prova allt.

Identifierat utvecklingsområde

Utvecklingsområde 1

I syfte att höja verksamhetens kvalitet inom frågeställningen bedömer Skolinspektionen att ett utvecklingsarbete behöver inledas inom följande område:

- Reflektera och diskutera löpande olika frågor kring jämställdhet med eleverna.

Av läroplanen framgår att skolan aktivt ska verka för jämställdhet. Skolan ska därmed gestalta och förmedla lika rättigheter, möjligheter och skyldigheter för flickor och pojkar, kvinnor och män. I enlighet med grundläggande värden ska skolan också främja interaktion mellan eleverna oberoende av könstillhörighet. Genom utbildningen ska eleverna utveckla en förståelse av hur olika föreställningar om vad som är kvinnligt och manligt kan påverka människors möjligheter. Skolan ska därigenom bidra

till att eleverna utvecklar sin förmåga att kritiskt granska könsmonster och hur de kan begränsa människors livsval och livsvillkor.¹

Motiveringen till utvecklingsområdet är att lärare endast till viss del lyfter frågor kopplat till jämställdhet med eleverna i slöjdundervisningen. Lärarna lyfter främst dessa frågor utifrån uppkomna situationer och inte löpande som planerade inslag i undervisningen. Genom att synliggöra och diskutera traditionella könsmonster mer systematiskt, samt utmana de föreställningar som flickor och pojkar kan ha, ges eleverna möjlighet att utveckla en ökad medvetenhet om könsbundna normer. Detta kan i sin tur bidra till att motverka begränsningar i deras vardag och i framtida val, exempelvis vad gäller utbildning och yrkesinriktning.

Skolinspektionen rekommenderar därför att rektorn ser till att lärare löpande reflekterar och diskuterar olika frågor kring jämställdhet med eleverna. Skolverket har material som kan användas i detta arbete.²

Beslutet har fattats av Christina Wallin, utredare.

I den slutliga handläggningen har Åsa Pleiner, utredare (föredragande) och Maria Hahne, utredare medverkat

¹ Lgr22, 1 Skolans värdegrund och uppdrag, Skolans uppdrag.

² [Aktivt jämställdhetsarbete i skolan - Skolverket](#) hämtad 2026-05-29

Bilaga 1: Granskningens genomförande

Bakgrundsuppgifter

Skolinspektionen besökte Gläntanskolan den 29 april 2026, med digital intervju med rektorn den 30 april. Besöket genomfördes av utredarna Åsa Pleiner och Maria Hahne.

Skolenheten är en kommunal skola verksam i Helsingborgs kommun med grundskola, årskurserna F-9. Förskoleklass och årskurserna 1-6 ingår inte i granskningen. På skolenheten går cirka 360 elever.

Underlag för bedömning

Underlaget i detta beslut utgörs av:

- Två lektionsobservationer
- Två gruppintervjuer med elever
- En gruppintervju med lärare
- En intervju med rektorn
- Dokument som begärts in från huvudmannen

Innan beslut har fattats har huvudmannen fått ta del av Skolinspektionens tjänsteanteckning från besöket för att ges en möjlighet att yttra sig över den.

Bilaga 2: Granskningens utgångspunkter

Granskningens syfte

Syftet är att granska vissa kvalitetsaspekter i undervisningen i ämnet slöjd i grundskolans högstadium. Bedömningen görs i förhållande till de kvalitetskriterier Skolinspektionen tagit fram inom de olika frågeställningarna.

Granskningens frågeställningar

1. I vilken utsträckning får eleverna en slöjdundervisning som främjar deras möjligheter att arbeta med processen i fokus?
2. I vilken utsträckning ges elever möjlighet att utveckla kunskaper om hållbar utveckling?
3. I vilken utsträckning omfattas slöjdämnet av ett jämställdhetsperspektiv?

Kvalitetskriterier

Processinriktat lärarstöd

Lärarstödet är processinriktat så att eleven visas på möjliga alternativ för att kunna utveckla idéer samt utveckla och använda olika strategier för att lösa sin arbetsuppgift.

Lärarstödet är stöttande och innehåller dialog i form av formativ respons under arbetsprocessen.

Utmanande undervisning

Undervisningen är motiverande och utmanande så att alla elever, oavsett nivå i kunnande, stimuleras till utveckling.

Arbetsformerna varierar mellan individuellt arbete och arbete i par eller grupp så att eleverna kan dela erfarenheter i ett gemensamt lärande.

Reflektion över process och resultat

Undervisningen innehåller moment där eleverna löpande uppmanas att, tillsammans med lärare, reflektera över sin arbetsprocess, inklusive resultat, i syfte att främja utveckling av handlingsberedskap, kreativitet och självständighet.

Material- och metodkunskap

Undervisningen innehåller moment för att ge eleverna en fördjupad förståelse av olika materials egenskaper och ursprung utifrån ett hållbarhetsperspektiv.

Undervisningen innehåller moment för att ge eleverna kunskap om slöjdmeter för framställning av funktionella och hållbara slöjdprodukter.

Reflektion och val under arbetsprocessen

Undervisningen utformas så att eleverna ges möjlighet att reflektera kring hur det egna arbetet påverkar miljön och välja hur de i den egna slöjdprocessen kan använda olika metoder för resurshushållning.

Skolans jämställdhetsarbete för slöjdämnet

Rektor organiserar slöjdämnet så att elever, oberoende av könstillhörighet möts och arbetar tillsammans.

Jämställdhetsperspektiv i undervisningen

Läraren reflekterar och diskuterar föreställningar och normer om kvinnligt och manligt tillsammans med eleverna.

Läraren arbetar inom undervisningen för att vidga och utmana elevernas föreställningar utifrån icke-könstraditionellt perspektiv i val av material och metod.

Bilaga 3: Författningsstöd

Skolinspektionens granskning ska avse den granskade verksamhetens kvalitet i förhållande till mål och andra riktlinjer.³

Av skollagen framgår att utbildningen inom skolväsendet syftar till att barn och elever ska inhämta och utveckla kunskaper och värden. Den ska främja alla barns och elevers utveckling och lärande samt en livslång lust att lära. Utbildningen ska också förmedla och förankra respekt för de mänskliga rättigheterna och de grundläggande demokratiska värderingar som det svenska samhället vilar på. I utbildningen ska hänsyn tas till barns och elevers olika behov. Barn och elever ska ges stöd och stimulans så att de utvecklas så långt som möjligt. En strävan ska vara att uppväga skillnader i barnens och elevernas förutsättningar att tillgodogöra sig utbildningen.⁴ Vidare ska utbildningen utformas i överensstämmelse med grundläggande demokratiska värderingar och de mänskliga rättigheterna som människolivets okränkbarhet, individens frihet och integritet, alla människors lika värde, jämställdhet samt solidaritet mellan människor.⁵

Av skollagen framgår vidare att alla barn och elever i samtliga skolformer ska ges den ledning och stimulans som de behöver i sitt lärande och sin personliga utveckling för att de utifrån sina egna förutsättningar ska kunna utvecklas så långt som möjligt enligt utbildningens mål.⁶

Av läroplanen framgår att skolans uppdrag är att främja lärande där individen stimuleras att inhämta och utveckla kunskaper och värden. Skolan ska stimulera elevernas kreativitet, nyfikenhet och självförtroende samt deras vilja att pröva och omsätta idéer i handling och lösa problem. Eleverna ska få möjlighet att ta initiativ och ansvar samt utveckla sin förmåga att arbeta såväl självständigt som tillsammans med andra. Skolan ska även främja elevernas harmoniska utveckling. Detta ska åstadkommas genom en varierad och balanserad sammansättning av innehåll och arbetsformer.⁷

Eleverna ska genom strukturerad undervisning ges ett kontinuerligt och aktivt lärarstöd.⁸ I läroplanens andra del om övergripande mål och riktlinjer framgår att skolan ska:

³ 26 kap. 20 § skollagen.

⁴ 1 kap. 4 § skollagen.

⁵ 1 kap. 5 § skollagen.

⁶ 3 kap. 2 § skollagen, se även 3 kap. 5 och 7 §§ skollagen gällande extra anpassningar och särskilt stöd.

⁷ Lgr22, 1 Skolans värdegrund och uppdrag, Skolans uppdrag.

⁸ 5 kap. 2 § skolförordningen (2011:185).

- erbjuda eleverna strukturerad undervisning under lärares ledning, såväl i helklass som enskilt
- ansvara för att varje elev efter genomgången grundskola kan lösa problem och omsätta idéer i handling på ett kreativt och ansvarsfullt sätt, kan lära, utforska och arbeta både självständigt och tillsammans med andra och känna tillit till sin egen förmåga.

Lärarna ska:

- sträva efter att i undervisningen balansera och integrera kunskaper i sina olika former.
- ta hänsyn till varje enskild individs behov, förutsättningar, erfarenheter och tänkande, stärka elevernas vilja att lära och elevens tillit till den egna förmågan och ge utrymme för elevens förmåga att själv skapa och använda olika uttrycksmedel
- organisera och genomföra arbetet så att eleven utvecklas efter sina förutsättningar och samtidigt stimuleras att använda och utveckla hela sin förmåga, upplever att kunskap är meningsfull och att den egna kunskapsutvecklingen går framåt samt successivt får fler och större självständiga uppgifter och ett ökat eget ansvar.⁹

Undervisningen i ämnet slöjd ska enligt kursplanen syfta till att eleverna utvecklar förmågan att formge och framställa föremål genom att arbeta med olika material och hantverkstekniker. Eleverna ska bland annat:

- ges möjligheter att utveckla sin skicklighet i en process där tanke, sinnesupplevelse och handling samverkar
- ges förutsättningar att arbeta med färg, form och funktion för att skapa olika estetiska och kulturella uttryck
- ges förutsättningar att utveckla idéer samt överväga olika lösningar och tillvägagångssätt i slöjdarbetet
- ges möjligheter att reflektera över arbetsprocesser och resultat för att fördjupa sitt lärande.¹⁰

Det centrala innehållet i slöjd för årskurs 7–9 består av följande tre delar: Slöjdens material, verktyg och hanterverkstekniker, slöjdens arbetsprocesser samt slöjdens uttryck och betydelse för hållbar utveckling. Innehållet i undervisningen inom ”slöjdens arbetsprocesser” handlar bland annat om slöjdarbetets olika delar: idéutveckling, överväganden, framställning samt reflektion över arbetsprocessen och resultatet. Det

⁹ Lgr22, 2.2 Kunskaper.

¹⁰ Lgr22, 5 Kursplaner, 5.17 Slöjd.

handlar även om hur delarna i arbetsprocessen samverkar och påverkar resultatet.¹¹

När det gäller kunskaper om hållbar utveckling framgår i läroplanens första del avseende skolans uppdrag att en viktig uppgift för skolan är att ge överblick och sammanhang. Genom ett miljöperspektiv får eleverna möjligheter att både ta ansvar för den miljö de själva direkt kan påverka och att skaffa sig ett personligt förhållningssätt till övergripande och globala miljöfrågor. Undervisningen ska belysa hur samhällets funktioner och vårt sätt att leva och arbeta kan anpassas för att skapa hållbar utveckling.¹²

Vidare anges i kursplanen för slöjd att eleverna ska ges förutsättningar att utveckla förmågan att välja och hantera material för att främja hållbar utveckling. Undervisningen i ämnet slöjd ska ge eleverna förutsättningar att utveckla förmåga att reflektera över arbetsprocesser och resultat utifrån kvalitet, uttryck och hållbar utveckling. En del av det centrala innehållet för årskurs 7–9 handlar bland annat om jämförelser mellan olika slöjdmaterial utifrån deras kvalitet och påverkan på miljön, resurshushållning genom återbruk, reparation samt vård av material och föremål.¹³

Avseende skolans jämställdhetsarbete och jämställdhetsperspektiv i undervisningen framgår följande i läroplanens första del. Skolan ska:

- aktivt och medvetet främja elevernas lika rättigheter och möjligheter, oberoende av könstillhörighet
- synliggöra och motverka könsmonster som begränsar elevernas lärande, val och utveckling
- organisera utbildningen så att eleverna möts och arbetar tillsammans samt prövar och utvecklar sin förmåga och sina intressen med samma möjligheter och på lika villkor oberoende av könstillhörighet.¹⁴

Vidare framgår att skolan aktivt ska verka för jämställdhet. Skolan ska därmed gestalta och förmedla lika rättigheter, möjligheter och skyldigheter för flickor och pojkar, kvinnor och män. Skolan ska också främja interaktion mellan eleverna oberoende av könstillhörighet. Genom utbildningen ska

¹¹ Ibid.

¹² Lgr22, 2.2 Kunskaper.

¹³ Lgr22, 5. Kursplaner, 5.17 Slöjd.

¹⁴ Lgr22, 1 Skolans värdegrund och uppdrag, En likvärdig utbildning.

eleverna utveckla en förståelse av hur olika föreställningar om vad som är kvinnligt och manligt kan påverka människors möjligheter.¹⁵

I läroplanens andra del anges vidare att alla som arbetar i skolan i sin verksamhet ska:

- bidra till att skolan präglas av jämställdhet och solidaritet mellan människor och att eleverna interagerar med varandra oberoende av könstillhörighet
- utgå från ett demokratiskt och normmedvetet förhållningssätt i det vardagliga arbetet.

Läraren ska:

- synliggöra och med eleverna diskutera hur olika föreställningar om vad som är kvinnligt och manligt kan påverka människors möjligheter samt hur könsmönster kan begränsa egna livsval och livsvillkor
- planera och genomföra undervisningen så att eleverna möts och arbetar tillsammans oberoende av könstillhörighet.¹⁶

Det pedagogiska arbetet vid en skolenhet ska ledas och samordnas av en rektor. Rektorn ska särskilt verka för att utbildningen utvecklas.¹⁷ Rektorn beslutar om sin enhets inre organisation och ansvarar för att fördela resurser inom enheten efter barnens och elevernas förutsättningar och behov.¹⁸ På skolenhetsnivå ansvarar rektorn för att det görs ett arbete med att systematiskt och kontinuerligt planera, följa upp och utveckla utbildningen.¹⁹

I läroplanens andra del om övergripande mål och riktlinjer framgår bland annat att rektorn:

- har det övergripande ansvaret för att verksamheten som helhet inriktas mot de nationella målen
- ansvarar för att skolans resultat följs upp och utvärderas i förhållande till de nationella målen, kriterierna för bedömning av kunskaper och betygskriterierna
- har ansvaret för skolans resultat och har, inom givna ramar, ett särskilt ansvar bland annat för att utbildningen och undervisningen präglas av ett jämställdhetsperspektiv och

¹⁵ Lgr22, 1 Skolans värdegrund och uppdrag, Skolans uppdrag.

¹⁶ Lgr22, 2.1 Normer och värden.

¹⁷ 2 kap. 9 § skollagen.

¹⁸ 2 kap. 10 § skollagen.

¹⁹ Se 4 kap. 4–6 §§ skollagen.

organiseras så att eleverna möts och arbetar tillsammans oberoende av könstillhörighet.²⁰

²⁰ Lgr22, 2.8 Rektorns ansvar.